

Beleidsregels naamgeving openbare ruimte 2020

Op basis van artikel 2 van de "Verordening naamgeving en nummering (adressen) Opsterland" is het college van burgemeester en wethouders bevoegd per woonplaats namen toe te kennen aan delen van de openbare ruimte en zo nodig aan gemeentelijke gebouwen en bouwwerken.

Artikel 1: Definities

- Openbare ruimte

door het bevoegde gemeentelijke orgaan als zodanig aangewezen en van een naam voorziene buitenruimte die binnen één woonplaats is gelegen

De volgende typen openbare ruimten worden onderscheiden:

- Weg: Gebaad gedeelte voor het wegverkeer;
- Water: Grondoppervlakte in principe bedekt met water (bijvoorbeeld rivier, beek, kanaal, meer, oppervlaktewater in het algemeen)
- Terrein: Door een fysiek voorkomen gekarakteriseerd zichtbaar begrensd stuk grond.
- Kunstwerk: Civieltechnisch werk voor de infrastructuur van wegen, water, spoorbanen, waterkeringen en/of leidingen en niet bedoeld voor permanent menselijk verblijf;
- Landschappelijk gebied:
- geografisch gebied: begrensd en benoemd gebied dat door een geografische eenheid wordt beschreven. De grenzen zijn niet altijd exact vastgesteld (bijvoorbeeld polder, bos, landschap)
 - functioneel gebied: begrensd en benoemd gebied dat door een functionele eenheid wordt beschreven (bijvoorbeeld bedrijventerrein, bungalowpark, plantsoen, begraafplaats, jachthaven, windmolenpark en recreatiegebied)
- Administratief gebied: Afgebakend gebied dat als eenheid geldt van politiek/bestuurlijke verantwoordelijkheid of voor bedrijfsvoering (bijvoorbeeld stadsdeel, wijk, buurt)

Artikel 2: Commissie

De Commissie Naamgeving openbare ruimte, hierna te noemen de Commissie, adviseert het college van burgemeester en wethouders over het toekennen van namen aan delen van de openbare ruimte en zo nodig aan gemeentelijke gebouwen en bouwwerken;

Artikel 3: Voordracht

1. Namen kunnen door verschillende partijen of personen worden voorgedragen. Dit kunnen zijn de initiatiefnemer van een plan of project, een gemeentelijke projectgroep, de Commissie, verenigingen voor Plaatselijk Belang, inwoners van de gemeente Opsterland of derden.
2. In voorkomende gevallen (bijvoorbeeld bij nieuwe uitbreidingsplannen) kan gebruik worden gemaakt van het uitschrijven van een prijsvraag voor het voordragen van namen. Door een publicatie in de regionale bladen en op de website te plaatsen worden inwoners / organisaties van de gemeente dan in de gelegenheid gesteld suggesties in te dienen. De vereniging van Plaatselijk Belang in het betreffende dorp wordt gericht in de gelegenheid gesteld suggesties in te dienen.
3. Voorgedragen namen worden ter advisering voorgelegd aan de Commissie.

Artikel 4: Procedure

Zodra er een verzoek bij de gemeente binnenkomt dan wordt de Commissie daarvan op de hoogte gesteld. Als duidelijk is dat de gemeente (college van burgemeester en wethouders en de Commissie) er een rol in hebben dan wordt de Commissie uitgenodigd voor een vergadering.

Artikel 5: Niet-openbare ruimte

Indien een verzoek betrekking heeft op een niet openbare ruimte dan toetst de gemeente aan de hand van de geldende beleidsregels. De Commissie wordt in zo'n geval niet om advies gevraagd. Indien het verzoek aan de beleidsregels voldoet dan wordt het college gevraagd om de naam vast te stellen.

Artikel 6: Overlegpartners naamgeving:

Indien een te vernoemen openbare ruimte deels over particulier terrein loopt dan wordt ook de particuliere eigenaar daarbij betrokken. Indien van toepassing worden ook hulpdiensten geconsulteerd.

Artikel 7: Gebruik van Friese namen

Het is passend en in de lijn van het Fries taalbeleid namen in de Friese taal toe te kennen. Daarnaast is de zichtbaarheid en de herkenbaarheid van de Friese taal een belangrijk doel. Om die reden worden in voorkomende gevallen meertalige (Nederlandse en Friestalige) verwijzingen bij naamgeving in de openbare ruimte gebruikt.

Bij het gebruik van Friese namen gelden de volgende criteria:

1. Het doorgeven van de straatnamen aan anderen, die geen Fries spreken moet geen probleem opleveren. In de Fries taal leveren de diacrieten ("dakjes" en trema's) en de tweeklanken (twalûden) voor anderstaligen soms problemen op. Beide zijn moeilijk te vermijden omdat de taal ermee doordrenkt is. Wel moet er naar worden gestreefd, om deze lastiger elementen binnen één straatnaam niet te veel op elkaar te stapelen.
2. Een straatnaam moet niet zo ingewikkeld zijn, dat die bij verbastering aanleiding geeft tot een verkeerde bestelling van post etc.
3. De naam moet bij een voor de hand liggende verbastering of vertaling geen ongewenste associaties opleveren.
4. Een straatnaam moet ook voor anderstaligen redelijk uitspreekbaar zijn. Het betekent, dat de naam fonetisch te herkennen moet zijn.
5. De achtergrond van een naamgeving moet goed uitgelegd kunnen worden.

Artikel 8: Uitgangspunten

- a) Indien een nieuwe wijk (uitbreidingsplan) wordt gerealiseerd, heeft het de voorkeur dat bij het geven van nieuwe namen (of een nieuwe naam) wordt uitgegaan van een thema c.q. een namensysteem. Dit thema of namensysteem dient eerst bepaald te worden. Bijvoorbeeld: bloemen, vogels, schilders, componisten, dichters, oud burgemeesters, oude veenwerktuigen enz.
- b) Ook bij (latere) uitbreiding van een bestaande wijk en het opnieuw benoemen van openbare ruimte wordt aangesloten bij het reeds bepaalde thema c.q. namensysteem..
- c) Namen van openbare ruimten in een nieuwe wijk (uitbreidingsplan) dienen tijdig vastgesteld te zijn. Enerzijds om toekomstige bouwers en bewoners zo spoedig mogelijk een adresaanduiding te kunnen verstrekken; anderzijds ten behoeve van het verlenen van omgevingsvergunningen.
- d) Doorlopende straten krijgen dezelfde naam, ook wanneer de straat in meerdere dorpen is gelegen, ongeacht onderbreking door een andere weg of waterweg. Wanneer het een doorlopende straat betreft, wordt voorgesteld de verlenging/uitbreiding de naam van het reeds bestaande deel van de straat te geven. Ook wanneer een doorlopende straat in meerdere gemeenten is gelegen is het uitgangspunt dat dezelfde naam wordt aangehouden.
- e) Nieuwe namen worden zo veel mogelijk ontleend aan algemeen bekende en vertrouwde zaken; overgeleverde veldnamen, plaatsnamen, waterlopen e.d. Op deze wijze kan de historie van de gemeente in de namen van de onderscheiden openbare ruimten, waaronder de straatnamen, worden vastgelegd en bewaard;
- f) Oude topografische gebiedsnamen en andere topografische elementen komen voor vernoeming in aanmerking indien zij:
 - voorkomen op oude topografische kaarten van het grondgebied, en
 - voort leven in de (lokale) spreektaal en de beschrijving van een topografisch element inhouden.
- g) Bij topografische namen wordt de geldende spelling gehanteerd vanuit het oogpunt van de duidelijkheid en ter voorkoming van spelfouten.
- h) Bij het vernoemen van personen gelden de volgende regels:
 - er wordt extra zorgvuldigheid betracht;
 - voorkeur voor plaatselijk verdienstelijke persoonlijkheden;

- de te vernoemen persoon is van groot belang geweest voor de gemeente of de samenleving in bredere zin, hetgeen onder meer moet blijken uit archiefstukken en/of geschiedenisboeken.
 - de te vernoemen persoon is minimaal tien jaar overleden;
 - dat een persoon tenminste tien jaar geleden moet zijn overleden geldt niet voor een lid van het Koninklijk Huis.
 - de te vernoemen persoon is van onbesproken gedrag en onomstreden, waarbij ook wordt gelet op een eventueel oorlogsverleden;
 - indien mogelijk wordt de nabestaanden om instemming gevraagd;
 - bij gelijke geschiktheid gaat de vernoeming van een vrouw boven die van een man.
 - de spelling gebeurt overeenkomstig de registratie bij de basisregistratie Personen.
 - Bij het vernoemen van straten naar (plaatselijk bekende) personen wordt de betekenis van de vernoemde persoon onderaan op het straatnaam- of gebiedsnaambord kort omschreven.
- i) Bestaande bedrijven worden niet vernoemd. Toe te kennen namen mogen niet worden afgeleid van namen van bestaande commerciële instellingen en mogen ook niet gemakkelijk met dergelijke instellingen worden geassocieerd.
 - j) Namen met een mooie klank genieten de voorkeur.
 - k) Namen mogen geen aanstoot geven.
 - l) Een naam mag geen ongewenste associaties opwekken, dubbelzinnig zijn of verbasterd kunnen worden.
 - m) De naam moet kort zijn. Er dient rekening gehouden te worden met een maximaal aantal posities voor straatnamen van 24, inclusief de spaties. (mede in verband met automatische gegevensverwerking, en om te voorkomen dat lange namen op een onaanvaardbare manier worden afgekort).
 - n) De spelling moet eenduidig en correct zijn o.b.v. de op het moment van naamgeving geldende spellingsregels. Er worden geen wijzigingen in schrijfwijzen toegepast als de spellingsregels op een bepaald moment wijzigen.
 - o) Een naam moet niet te moeilijk te spellen zijn.
 - p) De naam moet direct duidelijk zijn voor de hulpverlening.
 - q) De uitspraak van de naam moet eenduidig zijn. Namen moeten goed en makkelijk uitspreekbaar zijn.
 - r) Een naam mag niet twee keer voorkomen in dezelfde woonplaats.
 - s) Namen mogen niet verward kunnen worden met reeds bestaande namen (dus geen Braamstraat als er al een Brahmsstraat is).
 - t) Straatnamen die reeds bestaan in andere dorpen in de gemeente worden zoveel mogelijk vermeden om verwarring te voorkomen.
 - u) De naam moet passen bij de (uitstraling van de) openbare ruimte die moet worden vernoemd. Een eventueel achtervoegsel (straat, weg, laan, pad, plein, plantsoen) dient het karakter van hetgeen dat moet worden benoemd aan te geven. Het eerste gedeelte van de naam kan een indicatie van de ligging aangeven (bijvoorbeeld Tijnjeweg, Stationsstraat).
 - v) Er worden geen onnodige verwachtingen gewekt (een straat in een dichtbevolkte wijk kan geen Weidestraat heten).
 - w) Er wordt geen Oudnederlandse schrijfwijze toegepast (dus geen –sch, maar “s”)
 - x) De naam mag geen (delen van) zinnen, uitspraken of citaten bevatten.

Artikel 9: Afkortingen en titulatuur

- a) Er worden geen afkortingen toegepast in de aanduiding van de openbare ruimte (dus: straat in plaats van str., laan in plaats van ln, enzovoorts).
- b) Wetenschappelijke titulatuur wordt afgekort (Prof., Dr., Mr., Drs., St., enzovoorts). Wanneer het echter gaat om een dokter of een schoolmeester, dan wel voluit schrijven.
Of
Wetenschappelijke titulatuur worden niet in de aanduiding van de openbare ruimte opgenomen maar zoveel mogelijk als onderschrift op het naambord toegevoegd. Indien toevoeging in de aanduiding toch noodzakelijk is, dan wordt dit afgekort (Prof. , Dr. , Mr. , Drs., St, enz.).
- c) Kerkelijke titels worden voluit uitgeschreven, tenzij de spelling niet eenduidig is. Bijvoorbeeld: “monsieur” is de schrijfwijze volgens het groene boekje. De Nederlandse katholieke kerk

hanteert de schrijfwijze –monseigneur". Bij de naamgeving wordt dan de afkorting Mgr. Gebruikt. Pastoors en dominees worden volledig uitgeschreven.

- d) Adellijke titels worden volledig uitgeschreven (Prinses, Prins, Graaf, Gravin, enzovoorts);
- e) Militaire rangen worden volledig uitgeschreven.
- f) Burgemeesters en wethouders worden volledig uitgeschreven.
- g) Achter elke afkorting wordt een punt gezet.
- h) Achter elke punt wordt een spatie gezet, behalve bij afkortingen van voornamen. Daar wordt alleen na de laatste punt (letter) een spatie gebruikt.
- i) Tussenvoegsels worden niet afgekort (van, van de, van der, enzovoorts). Tussenvoegsels worden geschreven met een hoofdletter als er geen naam of letter aan voorafgaat.
Tussenvoegsels worden geschreven met een kleine letter als er een naam of letter aan voorafgaat.
Uitzondering: wanneer volgens de Burgerlijke Stand het voorvoegsel met een hoofdletter wordt geschreven wordt dat overgenomen.

Artikel 10: Hernoemen openbare ruimten

Bestaande namen worden niet gewijzigd, tenzij er zwaarwegende redenen blijken te zijn die destijds bij de oorspronkelijke naamtoekenning niet bekend waren. Bijvoorbeeld: door wijziging van de verkeerssituatie kan het beloop van een straat zodanig wijzigen, dat in het algemeen en voor de hulpdiensten in het bijzonder de vindbaarheid van panden of de openbare veiligheid in het geding komt. Indien de vindbaarheid of openbare veiligheid niet in het geding komt, kan op verzoek een nieuwe naam worden toegekend aan een reeds benoemde openbare ruimte, onder de voorwaarde dat alle betrokken partijen die daar een rechtstreeks belang bij hebben, akkoord gaan met deze wijziging.

Vastgesteld in de vergadering van het college van burgemeester en wethouders van 6 oktober 2020.

de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

Marjan van der Weij

Ellen van Selm